

Szanowni Państwo,

Drodzy Czytelnicy „Czasopisma Geograficznego”

Kończy się rok 2021, który dla „Czasopisma Geograficznego” był okresem ważnym. Wiosną właściciel periodyku – Polskie Towarzystwo Geograficzne – postanowił dokonać szereg zmian w jego funkcjonowaniu. Pierwszym krokiem był wybór redaktora naczelnego, a miesiąc później powołanie Rady Naukowej i Rady Redakcyjnej. Dotychczasowy Komitet Redakcyjny przekształcono w Radę Naukową, poszerzając jej skład o naukowców o wybitnym dorobku naukowym, przedstawicieli krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych. Dokonano również wyboru Rady Redakcyjnej, do której kandydatów zgłaszali: Prezydium Zarządu PTG, komisje i oddziały PTG oraz redaktor naczelny. Kierowano się przy tym zasadą dywersyfikacji przestrzennej oraz specjalizacji kandydatów. Wobec podziału geografii na dwie dyscypliny uważałem, że niezwykle istotnym jest, by w obydwu ciałach kolegialnych zasiadali reprezentanci zarówno dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, jak i nauki o Ziemi i środowisku, a także, by Rada Redakcyjna nie została zdominowana przez jeden ośrodek. Ostatecznego wyboru dokonali członkowie Zarządu PTG. Przyjacielską dłoń „Czasopismu” podał poznański ośrodek geograficzny, a zwłaszcza dziekan Wydziału Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, prof. dr hab. Paweł Churski. Za tę pomoc chciałbym mu serdecznie podziękować. Odtąd siedzibą redakcji, zgodnie z afiliacją redaktora naczelnego, stał się Poznań.

Okres wiosenny poświęcony został na intensywne prace, które toczyły się w czterech obszarach: zarządzania, nauki, upowszechniania, informacyjnym. Pierwszy z nich obejmuje działania związane z zarządzaniem, praktykami wydawniczymi i edytorskimi. Określono obowiązki i zakresy tematyczne pracy członków Rady Redakcyjnej oraz powołano redaktora technicznego. Przyjęto zasadę podziału redakcji na sekcje, które odpowiadają specjalizacji członków tegoż gremium. Sformułowano zachowujące standardy COPE zasady etyczne, dotyczące zarówno działań redaktorów, autorów, jak i recenzentów. Opracowano nowe, zgodne z wytycznymi SCOPUS, wymogi redakcyjne. Warto w tym zakresie wymienić dwie ważne zmiany. Zdecydowano się wprowadzić numer ORCID każde-

go autora. Pozwala on na jednoznaczną identyfikację piszącego, co zwłaszcza wobec pochodzenia autorów z krajów stosujących różne zapisy alfabetyczne staje się niezwykle istotne. Jednoznaczną identyfikację tekstu w przestrzeni wirtualnej zapewnia natomiast stosowanie numeru DOI. Obydwa rozwiązania wprowadzono od pierwszego numeru w 2021 r. Zastosowano system atomizacji każdego zeszytu na odrębne pliki, odpowiadające kolejnym artykułom. Ponadto opracowano nowy formularz recenzji (do zapoznania się z którym przyszłych autorów gorąco zachęcam). Podjęto też działania mające na celu zapewnienie wysokiego poziomu działalności edytorskiej. Rada Redakcyjna stoi na stanowisku, że „Czasopismo Geograficzne” jako jeden z najbardziej znanych periodyków i drugie najstarsze czasopismo geograficzne w Polsce zasługuje na najwyższej klasy obsługę. Przy wyborze tym na pierwszym miejscu postawiono doświadczenie wydawnicze i jakość świadczonych usług. W konsekwencji prace edytorskie zlecono poznańskiej oficynie Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Należy nadmienić, że wydawnictwo to znajduje się w wykazie wydawnictw publikujących recenzowane monografie naukowe MEiN. Podjęto również działania mające na celu pozyskanie zewnętrznego wsparcia finansowego. W tym celu na początku listopada złożono wnioski do MEiN w ramach programu Rozwój Czasopism Naukowych.

Drugi obszar działań dotyczy zachowania wysokiej rangi „Czasopisma”. Poziom naukowy nadsyłanych artykułów jest wypadkową wielu czynników, na które organy „Czasopisma Geograficznego” nie mają wpływu. Praktyka wstępnej selekcji oraz rzetelnych recenzji wyeliminować powinna artykuły niespełniające kryteriów. Można również założyć, że indeksacja w światowych bazach przekłada się na wzrost liczby tekstów z zagranicy, a wyższa punktacja MEiN na większe zainteresowanie autorów krajowych. Działania te mają charakter długofalowy i efekty niekoniecznie będą natychmiastowe. Niemniej podjęto starania o indeksację w Index Copernicus, którego wynik stanowi zewnętrzną ocenę stanu „Czasopisma” w 2020 r. i który traktować można jako bilans zamknięcia poprzedniego okresu. Będą podejmowane kolejne starania o indeksację. Z ogromną satysfakcją jako redakcja przyjęliśmy decyzję MEiN z grudnia br. o podwyższeniu liczby punktów „Czasopisma” do 70. Nie pojawiły się one jednak same. Dlatego słowa głębokiej wdzięczności chcę skierować do wszystkich osób i instytucji, które wsparły te zabiegi. Wymienić należy Komitet Nauk Geograficznych PAN, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN, Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz szereg Profesorów, którzy podjęli takie działania indywidualnie. Często można słyszeć apele o jedność geografii. Dziękuję Wam, Drodzy Przyjaciele „Czasopisma Geograficznego”, za praktyczną demonstrację, co ta jedność może znaczyć. Dziękuję Wam za jedność głosu i proszę o dalsze wsparcie i aktywną życzliwość.

Trzeci zakres prac skupia się na upowszechnianiu informacji o „Czasopiśmie” na polu krajowym i zagranicznym. Ograniczenia finansowe nie pozwalają na

ekspansję w zakresie wyobrażonym. Niemniej i tu podjęto wiele prac. Pierwszą decyzją było stworzenie nowej strony internetowej zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Współcześnie jest to podstawowa forma docierania do czytelnika. Aby uniezależnić istnienie publikowanych zeszytów (artykułów) w świecie wirtualnym od adresu strony internetowej, poczyniono starania o zewnętrzne repozytorium. Wybór padł na Bibliotekę Nauki CEON przy Uniwersytecie Warszawskim. W tym momencie słowa szczególnego podziękowania chcę wyrazić wobec sekretarza Prezydium Zarządu Głównego PTG, Kolegi Tomasza Napierały, który w obu tych działaniach nieustannie nas wspierał i wspiera. Pomoc ta jest nieoceniona i sprowadza się nie tylko do dobrych rad, ale i do poświęcenia olbrzymiej ilości własnego czasu. Trwają prace nad cyfryzacją wszystkich numerów „Czasopisma Geograficznego” od początków jego istnienia i ich udostępnianiem w formie osobnych plików.

Jako główny periodyk naukowy PTG „Czasopismo” spełnia również rolę informacyjną o najważniejszych działaniach Towarzystwa. Jest to druga obok naukowej jego podstawowa funkcja. Utrzymano zatem istnienie takich działów, jak Notatki, Recenzje, Kronika, Listy itp. Szczególne miejsce zajmują wspomnienia o Członkach PTG, którzy odeszli do wieczności. Zachowanie pamięci o Nich uważam za obowiązek nas, żyjących, często Ich wychowanków czy kolegów.

Powyższe prace są tylko częścią podjętych działań. Nie byłyby one możliwe bez zaangażowania wielu osób, zarówno z Prezydium PTG, jak i nowych ciał kolegialnych „Czasopisma”. Jednocześnie chcę wyrazić szczególne słowa uznania moim poprzednikom, którzy wypełniając funkcję redaktora naczelnego (prof. Jan Łoboda, prof. Piotr Migoń) czy redaktor serii (prof. Izabella Łęcka), pozwolili na istnienie dobra, jakim jest „Czasopismo Geograficzne”. To Wasza praca pozwala nam dziś przejąć pałeczkę, by bieć w – oby – niekończącym się maratonie. To dzięki Waszym staraniom „Czasopismo” trwa. To dzięki Waszej pracy możemy z nadzieją patrzeć w przyszłość. Chylę czoło wobec Waszego i Waszych współpracowników wysiłku.

Przed „Czasopismem” stoi szereg wyzwań i ważkich wydarzeń. Do pierwszych bezwzględnie należy utrzymanie wysokiego poziomu naukowego. W mojej opinii sprowadza się ono do dbałości o słowo. Słowo dla „Czasopisma Geograficznego” pozostaje wartością nadrzędną. Rozumiem je w czworaki sposób. Pierwszym są dobre artykuły naukowe, poruszające ważne tematy, niekoniecznie „modne”, ale rozwijające naszą wiedzę o dzisiejszym świecie, odwołujące się do literatury i uzupełniające jej braki czy niewypełnione pola badawcze. Drugim są dobre, rzetelne recenzje. To dlatego opracowano nowy formularz ich sporządzania oraz przykładą się wagę do starannego wyboru i opinii recenzentów. Trzecim jest wykorzystanie opublikowanych słów, czyli cytowania. Jest to w pewnym sensie „rynkowa” forma wyceny publikowanych treści (acz zdaję sobie sprawę, że same odwołania nie zawsze oddają wagę danego opracowania). Czwartym pozostaje dobre słowo,

opinia o „Czasopiśmie” wśród czytelników. Chciałbym wyrazić nadzieję, że działania nowego zespołu redakcyjnego przyczynią się do podniesienia rangi tak rozumianych słów w i o „Czasopiśmie”.

Szybkimi krokami zbliża się również niezwykle wydarzenie: stulecie „Czasopisma Geograficznego”, które przypadać będzie w 2023 r. Już teraz podejmowane są przygotowania. Wierzę, że dzięki pomocy i życzliwości środowiska geografów w Polsce i za granicą jubileusz ten będzie znaczący w dziejach „Czasopisma” i PTG, a także da nam siłę i energię do dalszych działań ku dobru wspólnemu.

Cezary Mądry
Redaktor Naczelny